EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2017.9.13.
COM(2017) 489 final

2017/0226 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről és a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

{SWD(2017) 298 final}
{SWD(2017) 299 final}

TARTALOMJEGYZÉK

INDOKOLÁS ... 3

1. A JAVASLAT HÁTTERE ... 3

1.1. A javaslat indokai és céljai ... 3

1.2. A vonatkozó nemzetközi előírások és kötelezettségek végrehajtásának szükségessége, továbbá a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás hatékony kezelése ... 4

1.3. Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel ... 4

1.4. Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival ... 7

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG ... 8

2.1. Jogalap ... 8

2.2. Változó geometria ... 8

2.3. Szubszidiaritás ... 8

2.4. Arányosság ... 9

2.5. A jogi aktus típusának megválasztása ... 9

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI ... 10

3.1. A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata ... 10

3.2. Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk ... 10

3.3. Hatásvizsgálat ... 13

3.4. Célravezető szabályozás és egyszerűsítés ... 14

3.5. Alapvető jogok ... 15

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK ... 15

5. EGYÉB ELEMEK ... 15

5.1. Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai ... 15

5.2. Magyarázó dokumentumok ... 16

6. A JAVASLAT JOGI ELEMEI ... 16

6.1. A javaslat összefoglalása ... 16

6.2. A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata ... 19

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről és a 2001/413/ tanácsi kerethatározat felváltásáról ... 29

I. CÍM: Tárgy és fogalommeghatározások ... 29

II. CÍM: Bűncselekmények ... 30

III. CÍM: Joghatóság és nyomozás ... 32

IV. CÍM: Információcsere és bűncselekmény bejelentése ... 33

V. CÍM: Segítségnyújtás az áldozatoknak és megelőzés ... 34

VI. CÍM: Záró rendelkezések 34

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. A javaslat indokai és céljai

A jelenlegi uniós jogszabály, amely a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök büntetendővé tételére vonatkozó közös minimumszabályokat tartalmazza, a Tanács kerethatározata a nem készpénzes fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről (2001/413/IB)[1].

Az európai biztonsági menetrend[2] elismeri, hogy a kerethatározat már nem tükrözi a mai valóságot, és nem foglalkozik megfelelően az új kihívásokkal és a technológiai fejlesztésekkel, például a virtuális fizetési eszközökkel és a mobil fizetéssel.

2013-ban az egységes európai fizetési térségben (SEPA) kibocsátott kártyákkal elkövetett csalás elérte az 1,44 milliárd eurót, ami 8 % növekedést jelentett az előző évhez képest. Jóllehet csalással kapcsolatos adatok csak a kártyás fizetésekre állnak rendelkezésre, a kártyák a legfontosabb készpénz-helyettesítő fizetési eszközök az EU-ban a műveletek számát tekintve[3].

Fontos a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás elleni hatékony fellépés, mivel biztonsági fenyegetést jelent. A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás bevételi forrás a szervezett bűnözés számára és így hozzájárul más bűncselekmények, például a terrorizmus, a kábítószer-kereskedelem és az embercsempészet lehetővé tételéhez. Az Europol szerint a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás különösen a következők finanszírozására használják:

- Utazás:
  - repülőjáratok: a 2014-től 2016-ig tartott globális légitársasági akciónap[4] műveletek során gyűjtött tapasztalat szerint egyértelmű a kapcsolat a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás, a légitársaságok jegykiadásával összefüggő csalás és egyéb súlyos és szervezett bűncselekmények között, beleértve a terrorizmust. Néhány személy, aki jogosulatlan módon megszerzett jegyekkel utazott, ismert volt más bűncselekményekben való részvételről vagy fennállt ennek a gyanúja.
  - utazással összefüggő egyéb csalás (azaz: jogosulatlan módon megszerzett jegyek eladása és azokkal való utazás). A törvénytelen jegyeket leginkább hamisított hitelkártyákkal vásárolták. A további módszerek közé tartoztak pl. a feltört hűségpont-számlák, az utazási irodák elleni adathalászat és az utalványokkal kapcsolatos csalás. A bűnözőkön túl a csalárd módon szerzett jegyekkel utazók között megtalálhatók voltak az embercsempészés áldozatai és „pénzfutárként” eljáró személyek is[5].

---

1 HL L 149., 2001.6.2. 1. o..

2 A Bizottság „Európai digitális egységes piaci stratégia” című közleménye (COM(2015) 192 final).

3 Európai Központi Bank: *Negyedik jelentés a kártyás csalásról*. 2015. július (legfrissebb rendelkezésre álló adatok).

4 További részletekitt.

5 A „pénzfutár” kifejezés olyan személyt jelöl, aki bűncselekményekből származó hasznot utál át különböző országok között. A pénzfutárok a saját számlájukra kapják a hasznot; ezt követően megkérik őket, hogy a pénzt vegyék fel vagy utalják át egy másik számlára, ami gyakran a tengerentúlon van, míg a pénz egy részét megtartják maguknak.

- Szállás: a bűnüldöző szervek arról is beszámoltak, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalást más, átmeneti szállást igénylő bűncselekmények megkönnyítésére is felhasználták, mint például emberkereskedelem, illegális bevándorlás vagy kábítószer-kereskedelem.

Az Europol arról is beszámolt, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás bűnügyi piacát az EU-ban jól felépített és globálisan szervezett bűnözői csoportok uralják[6].

Ezen kívül a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás két módon is akadályt jelent az egységes digitális piac fejlődése előtt:

- jelentős közvetlen gazdasági hátrányt okoz, amit a kártyákkal összefüggő csalás fenti említett 1,44 milliárd eurós becsült értéke is jelez. Például a légitársaságok globálisan mintegy évi 1 milliárd amerikai dollárt veszítenek a kártyával összefüggő csalás miatt[7].
- Csökkenti a fogyasztók bizalmát, amelynek következtében csökkenhet a gazdasági tevékenység és korlátozódik a szerepvállalás az egységes digitális piacon. A legutóbbi Eurobarometer felmérés az internetes biztonságról[8] szerint az internet-használók döntő többsége (85 %-a) úgy érzi, hogy egyre nagyobb a számítógépes bűnözés áldozatává válás kockázata. Ezen túlmenően a felhasználók 42 %-a aggódik az online fizetések biztonsága miatt. A biztonsági aggályok miatt 12 %-uk kisebb valószínűséggel vesz részt digitális műveletekben, például online bankolásban.

A hatályos európai uniós jogszabályi keretek[9] értékelése három problémát azonosított olyanként, amik a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás jelenlegi helyzetét előidézik az EU-ban:

1. Egyes bűncselekményeket nem lehet **hatékonyan kinyomozni és üldözni** a hatályos jogi kereteken belül.
2. Egyes bűncselekményeket nem lehet hatékonyan kinyomozni és üldözni operatív akadályok miatt.
3. A bűnözők a csalás elkövetéséhez kihasználják a **megelőzésben** levő hiányosságokat.

A javaslatnak három konkrét célja van, amelyek kezelik az azonosított problémákat:

1. Egyértelmű, megalapozott és **technológiailag semleges** szabályozást/jogi keretet biztosít.
2. Kiküszöböli az **operatív akadályokat**, amik korlátozzák a nyomozást és a büntetőeljárást.
3. Javítja a **megelőzést.**

---

6 Europol, *helyzetjelentés: Fizetési kártyákkal összefüggő csalás az Európai Unióban*, 2012

7 IATA, 2015

8 Európai Bizottság, *Special Eurobarometer 423*, *Cyber Security*. 2015. február

9 Bizottsági szolgálati munkadokumentum – a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről szóló irányelvre vonatkozó javaslathoz kapcsolódó hatásvizsgálat, SWD(2017)298.

1.2. A vonatkozó nemzetközi előírások és kötelezettségek végrehajtásának szükségessége, továbbá a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás hatékony kezelése

Az Európa Tanács számítógépes bűnözésről szóló egyezménye (budapesti egyezmény)[10] 2. címe tartalmazza a számítógéppel kapcsolatos bűncselekményeket, megköveteli a Szerződő Felektől, hogy számítógéppel kapcsolatos hamisítást (7. cikk) és a számítógéppel kapcsolatos csalást (8. cikk) a saját hazai joguk szerint bűncselekménynek minősítsék. A jelenlegi kerethatározat összhangban van e rendelkezésekkel. A jelenlegi szabályok felülvizsgálata javítja a rendőrség és az igazságügyi hatóságok, és még inkább a bűnüldöző szervek és a magánjogi szervezetek között, ezzel hozzájárulva az egyezmény általános célkitűzéseinek megvalósításához, miközben összhangban marad annak vonatkozó rendelkezéseivel.

1.3. Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel

E javaslat célkitűzései összhangban vannak a következő szakpolitikákkal és a büntetőjog területén levő jogszabályi rendelkezésekkel:

1. Pán-európai **együttműködési mechanizmusok büntetőügyekben,** amelyek segítik a nyomozás és a büntetőeljárás koordinációját (büntető eljárásjog):

   - A Tanács 2002/584/IB kerethatározata az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról[11];
   - Az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény[12];
   - 2014/41/EU irányelv a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról[13];
   - A Tanács 2005/214/IB kerethatározata a kölcsönös elismerés elvének a pénzbüntetésekre való alkalmazásáról[14];
   - A Tanács 2009/948/IB kerethatározata a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről[15];
   - A Tanács 2009/315/IB kerethatározata a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról[16];
   - 2012/29/EU irányelv a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról[17];

---

10 Európa Tanács számítógépes bűnözésről szóló egyezménye (ETS No.185).

11 A Tanács 2002/584/IB kerethatározata (2002. június 13.) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról.

12 A Tanács jogi aktusa (2000. május 29.) az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyegyezménynek az Európai Unióról szóló szerződés 34. cikke szerinti létrehozásáról.

13 2014/41/EU irányelv (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról.

14 A Tanács 2005/214/IB kerethatározata (2005. február 24.) a kölcsönös elismerés elvének a pénzbüntetésekre való alkalmazásáról.

15 A Tanács 2009/948/IB kerethatározata (2009. november 30.) a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről.

16 A Tanács 2009/315/IB kerethatározata (2009. február 26.) a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról

- (EU) 2016/794 rendelet az Europolról[18];
- A Tanács 2002/187/IB határozata az Eurojust létrehozásáról[19];
- A Tanács következtetései a kibertérben gyakorolt büntető igazságszolgáltatás javításáról[20].

Alapelvként a javaslat nem vezet be semmilyen külön rendelkezést a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalással kapcsolatban, ami eltérne ezen átfogóbb jogi eszközöktől, annak érdekében, hogy elkerülje a felaprózódást, ami megnehezítheti a tagállamok általi átültetés és végrehajtást. Az egyetlen kivétel az áldozatok támogatásáról és védelméről szóló 2012/29/EU irányelv fekteti le, amit ez a javaslat kiegészít.

2. Készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csaláshoz és hamisításhoz kapcsolódó magatartásokat **büntethetővé tevő** jogi aktusok (anyagi büntetőjog):

- 2013/40/EU irányelv az információs rendszerek elleni támadásokról[21]:
  - Ez a javaslat kiegészíti a 2013/40 irányelvet azzal, hogy a számítógépes bűnözés különböző szempontjaival foglalkozik[22]. A két jogi eszköz megfelel az Európa Tanács számítógépes bűnözésről szóló budapesti egyezménye különböző rendelkezéseinek[23], amely a nemzetközi jogi referenciát jelenti az EU számára[24].
  - Ez a javaslat összhangban van a 2013/40/EU irányelvvel is, mivel konkrét kérdésekben ugyanazt a megközelítést alkalmazza, mint például a legsúlyosabb szankciók legenyhébb mértékének meghatározása vagy a joghatóság.

---

17 Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról.

18 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről

19 A Tanács 2002/187/IB határozta (2002. február 28.) a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem megerősítése céljából az Eurojust létrehozásáról

20 A Tanács következtetései (2016. június 6.) a kibertérben gyakorolt büntető igazságszolgáltatás javításáról

21 Az Európai Parlament és a Tanács 2013/40/EU irányelve (2013. augusztus 12.) az információs rendszerek elleni támadásokról és a 2005/222/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

22 Az EU Számítógépes biztonsági stratégiája kimondja, hogy a „számítástechnikai bűnözés számos különböző bűncselekményt jelenthet, amelyek során a számítógépek és az információs rendszerek az elsődleges eszközök, illetve ezek az elsődleges célok. A számítástechnikai bűnözés hagyományos szabálysértéseket (például csalás, hamisítás és személyazonosság-lopás), tartalmakhoz kapcsolódó szabálysértéseket (például gyermekpornográfia internetes terjesztése vagy fajgyűlöletre uszítás) és csak számítógépekre és információs rendszerekre korlátozódó szabálysértéseket (például információs rendszerek elleni támadások, hozzáférés megtagadása vagy rosszindulatú szoftverek) is magában foglal.”

23 Európa Tanács számítógépes bűnözésről szóló egyezménye (ETS No.185). A 2013/40/EU irányelv megfelel az egyezmény 2-6. cikkeinek, míg egy új kezdeményezés az egyezmény 7-8. cikkeinek felelne meg.

24 A Bizottság és az Európai Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője közös nyilatkozatára az Európai Unió kiberbiztonsági stratégiájáról: Nyílt, megbízható és biztonságos és kibertér.

- 2014/62/EU irányelv az euró és más pénznemek hamisítás elleni, büntetőjog általi védelméről[25]:
  - Ez a javaslat kiegészíti a 2014/62/EU irányelvet is, ugyanis lefedi a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítását, míg a 2014/62/EU irányelv a készpénz hamisítására vonatkozik.
  - Összhangban van a 2014/62/EU irányelvvel is, mivel egyes rendelkezések, például a nyomozási eszközök tekintetében ugyanazt a megközelítést alkalmazza.
- 2017/541/EU irányelv a terrorizmus elleni küzdelemről:
  - A javaslat kiegészíti az (EU) 2017/541 irányelvet is, mivel annak célja a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalásból származó pénzek teljes mennyiségének csökkentése, amely pénzek legnagyobb része a szervezett bűnözői csoportokhoz kerül azért, hogy súlyos bűncselekményeket kövessenek el, beleértve a terrorizmust.
- Javaslat a pénzmosással szembeni büntetőjogi fellépésről szóló irányelvre:
  - Ez a javaslat és a pénzmosással szembeni büntetőjogi fellépésről szóló irányelvre vonatkozó javaslat kiegészíti egymást, mivel az utóbbi alapbűncselekményként biztosítja a szükséges jogi keretet a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalásból (bűncselekményből) származó jövedelem tisztára mosása elleni küzdelem keretét („pénz öszvérek”).

1.4. Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival

Ez a javaslat összhangban az EU biztonsági menetrendjével és az EU kiberbiztonsági stratégiájával, mivel ezeknek a biztonság növelése az egyik fő célkitűzése.

Ezen túlmenően: ez a javaslat összhangban áll a digitális egységes piaci stratégiával, amelynek célja, hogy megerősítse a felhasználói bizalmat a digitális piactéren, ami a javaslat másik fő célkitűzése. A digitális egységes piaci stratégia keretében számos jogi eszköz létezik a biztonságos fizetések megkönnyítése érdekében EU-szerte, amelyekkel e javaslat szintén összhangban van:

- A fizetési szolgáltatásokról szóló felülvizsgált irányelv (PSD2)[26] számos olyan intézkedést tartalmaz, amely növeli az elektronikus fizetések biztonsági követelményeit és jogi és felügyeleti keretet biztosít a fizetési piacok feltörekvő szereplői számára.
- A pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv[27] (a pénzmosás elleni negyedik irányelv) az olyan helyzetekre vonatkozik, amikor a bűnözők visszaélnek a

---

[25] Az Európai Parlament és a Tanács 2014/62/EU irányelve (2014. május 15.) az euró és más pénznemek hamisítás elleni, büntetőjog általi védelméről, valamint a 2000/383/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

[26] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

[27] (EU) 2015/849 irányelv (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről

készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel annak érdekében, hogy elrejtsék tevékenységüket. Ez a javaslat kiegészíti az irányelvet az olyan helyzetek szabályozása révén, amikor például a bűnözők a készpénz-helyettesítő fizetési eszközöket jogellenesen eltulajdonították, meghamisították vagy hamis eszközöket állítottak elő.

- A pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről és a 2009/101/EK irányelv módosításáról szóló 2015/849/EU európai parlamenti és a tanácsi irányelv módosítására irányuló javaslat[28], amelyből e javaslat a virtuális fizetési eszközök meghatározását átveszi. Amennyiben a meghatározás az előző javaslat elfogadása során változik, az e cikk szerinti meghatározást megfelelően ki kell igazítani.
- Az egyéb vonatkozó jogi aktusok közé tartozik az (EU) 2015/847 rendelet a pénzátutalásokat kísérő adatokról[29]; a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról szóló 910/2014/EU rendelet[30]; az euróátutalások és -beszedések technikai és üzleti követelményeinek megállapításáról szóló 2012/260/EU rendelet[31]; és a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről szóló (EU) 2016/1148 irányelv (kiberbiztonsági irányelv)[32].

Általánosságban e jogi aktusok hozzájárulnak az erősebb megelőző intézkedések bevezetéséhez. Ez a javaslat azzal egészíti ki őket, hogy a bűncselekmények szankcionálását célzó intézkedéseket ad hozzá és lehetővé teszi a büntetőeljárást ott, ahol a megelőzés nem sikerült.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

2.1. Jogalap

Az uniós fellépés jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 83. cikkének (1) bekezdése, amely kifejezetten megemlíti **a fizetési eszközök hamisítását, a számítógépes bűnözést és a szervezett bűnözést**, mint különösen súlyos, határokon átnyúló vonatkozású bűncselekményeket:

*„Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott irányelvekben szabályozási minimumokat állapíthat meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan az olyan különösen **súlyos bűncselekmények** esetében, amelyek jellegüknél vagy hatásuknál fogva a **több államra kiterjedő vonatkozásúak**, illetve amelyek esetében különösen szükséges, hogy az ellenük folytatott küzdelem közös alapokon nyugodjék.*

---

28 A pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv és a 2009/101/EK irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvről szóló javaslat.

29 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/847 rendelete (2015. május 20.) a pénzátutalásokat kísérő adatokról és a 1781/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.

30 Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus műveletekhez kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

31 Az Európai Parlament és a Tanács 260/2012/EU rendelete (2012. március 14.) az euróátutalások és -beszedések technikai és üzleti követelményeinek megállapításáról és a 924/2009/EK rendelet módosításáról.

32 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről.

Ezek a bűncselekményi területek a következők: terrorizmus, emberkereskedelem és a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolása, tiltott kábítószer-kereskedelem, tiltott fegyverkereskedelem, pénzmosás, korrupció, pénz és egyéb fizetőeszközök hamisítása, számítógépes bűnözés és szervezett bűnözés...”

2.2. Változó geometria

A nem készpénzes fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről szóló 2001/413/IB kerethatározat minden tagállamra alkalmazandó.

Az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyvvel összhangban az Egyesült Királyság és Írország dönthet úgy, hogy részt vesz e javaslat elfogadásában. Erre a javaslat elfogadását követően is lehetőségük van.

Mivel az Egyesült Királyság 2017. március 29-én bejelentette az Unióból való kilépésre vonatkozó szándékát, az Európai Unióról szóló szerződés (EUMSZ) 50. cikke értelmében a kilépési megállapodás dátumától kezdődően, illetve ennek hiányában a bejelentéstől számított két év elteltével a Szerződések többé nem alkalmazandók az Egyesült Királyságra, kivéve, ha az Európai Tanács az Egyesült Királysággal egyetértésben ennek a határidőnek a meghosszabbításáról egyhangúlag határoz. Következésképpen és a kilépési megállapodás bármely rendelkezésének sérelme nélkül az Egyesült Királyságnak e javaslatban való részvételének a fent említett leírása csak addig érvényes, amíg az Egyesült Királyság tagsága az Unióban meg nem szűnik.

A Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyvvel összhangban Dánia nem vesz részt az EUMSZ V. címe alapján javasolt intézkedések Tanács által történő elfogadásában (kivéve a vízumpolitikát). Ezért a jelenleg hatályos rendelkezések szerint Dánia nem vesz részt e javaslat elfogadásában és az rá nézve nem lesz kötelező.

2.3. Szubszidiaritás

A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalásnak nagyon fontos, határokon átnyúló vonatkozása van az EU-n belül és kívül egyaránt. Egy tipikus eset magában foglalhatja egy EU országban a kártyaadatok lefölözését (lemásolását), ezen adatok segítségével egy hamis kártya elkészítését, és a hamis kártyával készpénz szerzését az EU-n kívül a magas szintű biztonsági előírások megkerülése céljából. Ezek a bűncselekmények egyre inkább teljesen online történnek.

Ezért az ilyen bűncselekmények elleni hatékony fellépés célja ezért nem érhető el hatékonyan, ha a tagállamok önállóan vagy koordinálatlan módon járnak el:

- E bűncselekmények olyan helyzeteket teremtenek, ahol az áldozat, az elkövető és a bizonyíték mind-mind különböző nemzeti jogi keretek között lehet az EU-n belül és azon kívül. Ennek következtében nagyon időigényes lehet és kihívást jelenthet az egyes országok számára az ilyen bűncselekményekkel szembeni hatékony fellépés közös szabályok nélkül.
- Az uniós fellépésére vonatkozó igényt már elismerték a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről szóló meglevő uniós jogi szabályozás (a továbbiakban: kerethatározat) létrehozása révén.
- Az uniós beavatkozás szükségességét tükrözik a meglevő kezdeményezések is, hogy az ezen a területen levő tagállami intézkedéseket uniós szinten hangolják

össze; ilyen például az, hogy egy erre kijelölt Europol csapat dolgozik a fizetéssel összefüggő csalásokon[33], illetve az EMPACT politikai ciklus prioritás a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalással szembeni operatív együttműködés[34]. Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció alatt, különösen e javaslat előkészítése során a szakértői üléseken, többször elismerték e kezdeményezések hozzáadott értékét abban, hogy segítik a tagállamokat az ezen bűncselekmények elleni küzdelemben.

Az uniós fellépés egy másik hozzáadott értéke az, hogy elősegíti az EU-n kívüli országokkal való együttműködést, hiszen a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás nemzetközi dimenziója gyakran az EU határain túl nyúlik. A közös uniós minimumszabályok megléte is ösztönzi a hatékony jogalkotási megoldásokat az EU-n kívüli országokban, ezáltal elősegítve a határokon átnyúló globális együttműködést.

2.4. Arányosság

Az EUSZ 5. cikkének (4) bekezdésében meghatározott arányosság elvének megfelelően a javasolt új irányelv arra korlátozódik, ami szükséges és arányos a nemzetközi előírások bevezetéséhez és ahhoz, hogy a területén meglevő bűncselekményekre vonatkozó jogszabályokat az új fenyegetésekhez igazítsa. A nyomozási eszközök használatához és az információcseréhez kapcsolódó intézkedések csak a javasolt büntetőjogi keret hatékony működéséhez szükséges mértékben szerepelnek.

A javaslat azzal a céllal határozza meg a bűncselekményi tényállások hatályát, hogy valamennyi magatartást szabályozza, ugyanakkor csak arra korlátozódik, ami szükséges és arányos.

2.5. A jogi aktus típusának megválasztása

Az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésével összhangban a több államra kiterjedő vonatkozású súlyos bűncselekmények esetében, ideértve a fizetési eszközökkel összefüggő hamisítást és a számítógépes bűnözést, a bűncselekmények és a büntetési tételek meghatározására vonatkozó minimumszabályok kizárólag az Európai Parlament és a Tanács által rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott irányelvben állapíthatók meg.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

3.1. A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata

A Bizottság elvégezte a jelenlegi EU jogalkotási keret és ezzel összefüggésben az e javaslathoz kapcsolódó hatásvizsgálat értékelését[35] (további információért lásd a megfelelő bizottsági szolgálati munkadokumentumot).

Az értékelés három problémaforrást észlelt, és mindegyiknek több részproblémája van:

---

33 Lásd az Europol honlapján

34 Bővebb információt itt talál.

35 Bizottsági szolgálati munkadokumentum – a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről szóló irányelvre vonatkozó javaslathoz kapcsolódó hatásvizsgálat, SWD(2017)298.

Problémaforrások	Részproblémák
1. Egyes bűncselekményeket nem lehet **hatékonyan kinyomozni és üldözni** a jelenlegi **jogi keretben.**	a. Bizonyos bűncselekményeket nem lehet hatékonyan üldözni, mert a különböző tagállamok nem vagy eltérő módon minősítik bűncselekménynek az egyes (különösen **nem kézzelfogható**) fizetési eszközökkel elkövetett bűncselekményeket. b. A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás **előkészülete** nem üldözhető hatékonyan, mert a tagállamok nem vagy eltérő módon minősítik bűncselekménynek. c. A határokon átnyúló nyomozásokat akadályozza az, hogy ugyanazt a bűncselekményt a különböző tagállamok más **büntetési szintekkel** szankcionálják. d. A **joghatóság** meghatározásával kapcsolatos hiányosságok akadályozhatják a hatékony nyomozást és a büntetőeljárást.
2. Egyes bűncselekményeket **operatív akadályok** miatt nem lehet **hatékonyan kinyomozni és üldözni.**	a. A **határokon átnyúló együttműködés** iránti kérelmek esetén az adatszolgáltatáshoz szükséges idő túl hosszú lehet, ami gátolja a nyomozást és a büntetőeljárást. b. A **közszféra-magánszféra együttműködésben** fennálló korlátok miatt a bűnüldöző szervekhez tett bejelentések alacsony száma a hatékony nyomozás és büntetőeljárás akadályát képezi.
3. A bűnözők a csalás elkövetéséhez kihasználják a **megelőzésben** levő hiányosságokat.	a. A **közszféra-magánszféra együttműködésben** levő **információ-megosztási** hiányosságok akadályozzák a megelőzést. b. A bűnözők kihasználják az áldozatok **tudatosságának hiányát**.

A problémaforrások azt mutatják, hogy a szóban forgó probléma leginkább **szabályozási hiányosság,** ahol a jelenlegi uniós jogszabályi keret (a továbbiakban: kerethatározat) részben elavulttá vált, elsősorban a **technológiai fejlődés** miatt. Az értékelés kimutatta, hogy a legfrissebb jogszabályok nem kellően fedték le ezt a szabályozási hézagot.

3.2. Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk

Konzultációs tevékenységek:

Háromféle konzultációs tevékenységet végeztek: nyílt és nyilvános konzultáció, az Európai Bizottság által szervezett célzott konzultáció és egy vállalkozó által szervezett célzott konzultáció:

1. Nyílt és nyilvános konzultáció

Az Európai Bizottság 2017. március 1-jén nyílt és nyilvános konzultációt indított azzal a céllal, hogy visszajelzéseket gyűjtsön a nagyközönségtől a probléma meghatározása, a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök területen meglevő jelenlegi jogi keret relevanciája és hatékonysága, és a fennálló problémák kezelési lehetőségei és a lehetőségek lehetséges hatásai tekintetében. A konzultáció 12 hét után, 2017. május 24-én zárult.

Harminchárom gyakorló szakember és a nagy nyilvánosság huszonegy tagja válaszolt a nyílt és nyilvános konzultáció kérdőívére. Négy gyakorló szakember írásban további hozzászólást nyújtott be. A gyakorló szakemberek közé a következők tartoztak:

- magánvállalatok (magánszféra);
- nemzetközi vagy nemzeti hatóságok (bűnüldöző hatóságok, igazságügyi hatóságok és EU intézmények és szervek);
- kereskedelmi, üzleti vagy szakmai egyesületek (pl. nemzeti bankok szövetsége);
- nem-kormányzati szervezetek, platformok vagy hálózatok;
- szakmai tanácsadással foglalkozó irodák, ügyvédi irodák, független tanácsadók.

2. Az Európai Bizottság által szervezett célzott konzultáció:

- nagy szakértői találkozók a rendőrség és az igazságügyi hatóságok (tagállamok által kiválasztott) képviselőivel valamennyi EU országból, és szakértők a magánszektorból (pénzintézetek, pénzforgalmi szolgáltatók, kereskedők, kártyarendszerek);
- különböző találkozók a szakértőkkel és az érdekeltekkel az egyetemekről, a bűnüldöző szervektől, a virtuális fizetési eszköz iparágakból, a fogyasztói szervezetek képviselőivel, a magán pénzügyi intézmények képviselőivel és a pénzügyi szabályozók képviselőivel.

3. Vállalkozó által szervezett célzott konzultáció:

Vállalkozó szervezett célzott konzultáció, amely online felméréseket és interjúkat foglalt magában. A konzultáció előzetes eredményeit bemutatták egy hitelesítő fókuszcsoportnak, amely visszaigazolást küldött, és hitelesítette a konzultáció eredményeit.

Összességében 125 érdekelt fél vett részt 25 tagállamból.

Főbb eredmények:

- A bűnözés kiterjedése:

  A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csaláshoz kapcsolódó költségeket általában magasnak tekintik, és azt várják, hogy az elkövetkező években növekednek. Az összes kategóriába tartozó érdekelt felek nehézségekbe ütköztek, amikor azt kérték tőlük, hogy számszerűsítsék ezt a bűnügyi jelenséget. Statisztika alig van és nem is mindig érhető el. Némely statisztika ugyanakkor eseti alapú bizonyítékot szolgáltatott a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás bizonyos típusainak jelentőségéről.

- Büntetőjogi keret:

  A legtöbb érdekelt fél a jelenlegi uniós jogi keretet csak részben tartja relevánsnak az aktuális biztonsági igényekhez, különösen a fizetési eszközök és a bűncselekmények meghatározása tekintetében. Néhányan megerősítették, hogy szükség lehet a nemzeti jogi keretek módosítására.

- Büntető eljárásjog:

  A meglévő jogi keretek ellenére a tagállamok között a nyomozás és a büntetőeljárás terén meglevő együttműködés jelenlegi szintjét csak részben kielégítőnek minősítették. Széles körben elismerték az Europol támogatását a határokon átnyúló együttműködés támogatásában.

- A bűnüldöző hatóságok tájékoztatása:

  Eltérőek a vélemények a bűnüldöző hatóságok tájékoztatását illetően: néhányan elégedettek voltak a tájékoztatás jelenlegi szintjével, míg mások úgy vélték, hogy javítani kellene. Egyetértés van az érdekelt felek különböző kategóriái között abban, hogy a tájékoztatásra vonatkozó jövőbeni szakpolitikai lehetőségeket egyensúlyba kell hozni a bűnüldöző hatóságok tényleges kapacitásával az esetek nyomon követésére.

- A közszféra és a magánszféra közötti együttműködés:

  Az érdekelt felek a közszféra és a magánszféra szervezetei közötti együttműködést összességében hasznosnak vélték, és egyetértés van abban, hogy ösztönözni kell a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalások jobb kezelését, különösen, ha a megelőzésről van szó.

  A legtöbb érdekelt fél úgy véli, hogy javítani kell a közszféra és a magánszféra együttműködését a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalások leküzdésében. A magánszektor képviselői tűnnek a leginkább elégedetlennek. Úgy látják, hogy az együttműködés főbb akadályai közé tartoznak például az információk bűnüldöző hatóságokkal való megosztásának lehetőségét és az adatcserét lehetővé tevő eszközöket érintő korlátozások.

  Az érdekelt felek túlnyomó többsége egyetértett abban, hogy a bűnözők felderítése és üldözése érdekében a pénzügyi intézmények számára lehetővé kell tenni, hogy spontán módon megosszanak az áldozatra vonatkozó egyes személyes adatokat a nemzeti rendőrséggel vagy egy másik EU ország rendőrségével (pl.: név, bankszámlaszám, cím, stb.).

  A magánszféra és az állami hatóságok közötti gyenge együttműködést több érdekelt fél említette a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel összefüggő csalás elleni küzdelem akadályaként.

  A jogalkotást, a prioritások eltolódását és a bizalom hiányát, továbbá a gyakorlati és szervezési kérdéseket a magánvállalkozások, az állami hatóságok, a kereskedelmi, üzleti vagy szakmai szervezetek olyan akadályoknak látták, amik gátolják a sikeres együttműködést az állami hatóságok és a magánjogi szervezetek között, ha a szereplők különböző uniós országokban vannak. A magánvállalkozások és az állami hatóságok a megfelelő technológia (pl. kommunikációs csatorna) hiányát is akadályként említették.

- Az áldozatok jogai:

  Az érdekelt felek kiemelték a csalás áldozatai védelmének fontosságát. Némelyikük úgy érezte, hogy az áldozatokat nem védik eléggé, noha nagyra értékelték a védelmük érdekében tett tagállami szintű kezdeményezéseket. az áldozatok egyesületei jó együttműködési mechanizmusokat alakítottak ki a bűnüldöző hatóságokkal. Több érdekelt fél szükségesnek ítélte az áldozatok jobb védelemét a személyazonosság-lopással szemben, amely nézetük szerint a

természetes személyeket és jogi személyeket egyaránt érinti. Ezért védeni kell az áldozatokat, függetlenül azok jogi formájától.

3.3. Hatásvizsgálat

Összhangban a Bizottság minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásaival[36], a Bizottság hatásvizsgálatot végzett[37], hogy szükség van-e jogalkotási javaslatra.

A hatásvizsgálatot 2017. július 12-én terjesztették a Szabályozói Ellenőrzési Testület (SZET) elé, ahol meg is vitatták azt. A Testület elismerte a költségek és hasznok számszerűsítésére tett erőfeszítéseket. Pozitív véleményt adott[38], és azt ajánlotta, hogy fejlesszék tovább a jelentést az alábbi szempontok mentén:

1. A jelentés nem magyarázta meg kielégítően a szakpolitika keretet, beleértve a meglevő és a tervezett igazságügyi és pán-európai együttműködési mechanizmusokkal való kapcsolatot és azok kiegészítő jellegét.
2. Úgy tűnik, túlbecsülték a kezdeményezés célját a növekedéshez mérten.

A hatásvizsgálati jelentést felülvizsgálták, figyelembe véve a Testület kedvező véleményében megfogalmazott ajánlásokat.

Az értékelésben azonosított problémák kezelésére vonatkozó lehetséges szakpolitikai intézkedések leképezését, valamint azt követően, hogy elemezték, mely intézkedéseket kell megtartani, illetve elvetni, az intézkedéseket szakpolitikai lehetőségekbe sorolták. Minden egyes szakpolitikai lehetőséget kidolgoztak az összes azonosított probléma kezelésére. A különböző szakpolitikai lehetőséget egymást kiegészítőnek tekintették, ami magasabb szintű uniós jogalkotási intézkedést igényelt. Tekintettel arra, hogy a szóban forgó probléma alapvetően **szabályozási hiányosság**, fontos volt számba venni a szabályozási eszközök teljes tartományát, hogy meghatározzák a leginkább arányos uniós választ.

A figyelembe vett különböző lehetőségek a következők voltak:

- **A. lehetőség:** az uniós jogszabályok végrehajtásának javítása és a közszféra és magánszféra közötti együttműködés önszabályozásának megkönnyítése;
- **B. lehetőség:** új jogszabályi keret bevezetése és a közszféra és magánszféra közötti együttműködés önszabályozásának megkönnyítése;
- **C. lehetőség:** ugyanaz, mint a B. lehetőség, de rendelkezésekkel a közszféra és magánszféra közötti együttműködés önkéntes bejelentésére az önszabályozás helyett, és új rendelkezések a felvilágosításról;
- **D. lehetőség:** ugyanaz, mint a C. lehetőség, de további joghatósági rendelkezések, amelyek kiegészítik az európai nyomozási határozatot és az intézkedésekre vonatkozó szabályokat.

A **C. lehetőség volt az előnyben részesített lehetőség** mind minőségileg, mind a költségek és a hasznok tekintetében.

---

[36] További információ a minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásokról elérhető itt

[37] Bizottsági szolgálati munkadokumentum – a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről szóló irányelvre vonatkozó javaslathoz kapcsolódó hatásvizsgálat, SWD(2017)298.

[38] Az Európai Bizottság Szabályozói Ellenőrzési Testülete – hatásvizsgálattal kapcsolatos vélemény – a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelem, SEC(2017)390.

A hasznok szempontjából az előnyben részesített lehetőség megnyitná az utat egy hatékonyabb és hathatós bűnüldözési intézkedés felé a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás ellen a szabályok EU-szerte való koherensebb alkalmazása, a jobb határokon átnyúló együttműködés és a megerősített közszféra-magánszféra együttműködés és információcsere révén. A kezdeményezés szintén elősegítené a bizalmat a digitális egységes piacon a biztonság erősítése útján.

Ami a költségeket illeti: egy új kezdeményezés kidolgozási és végrehajtási költsége a tagállamok számára a becslések szerint mintegy 561 000 € (egyszeri). A végrehajtás és érvényesítés folyamatos költsége a tagállamok számára a becslések szerint évi 2 285 140 EUR (az összes tagállam együtt).

Mivel a javaslat nem irányoz elő kötelező jelentéstételi szabályokat, nem lesz semmilyen hatása a további költségek szempontjából a vállalkozások, köztük a kkv-k tekintetében. A javaslatban tervezett többi rendelkezés szintén nem befolyásolja a kkv-kat.

Összességében, a javasolt intézkedések kumulált hatása az adminisztratív és pénzügyi költségekre várhatóan magasabb lesz, mint a jelenlegi szint, mivel a felderítendő esetek száma megterheli a bűnüldöző szervek forrásait ezen a területen, amiket növelni kell. Ennek fő indokai a következők:

- a fizetési eszközök meghatározásának bővítése és a további bűncselekmények bevonása (előkészület) valószínűleg növeli a rendőrség és az igazságügyi hatóságok hatáskörébe tartozó esetek számát;
- további források lehetnek szükségesek a határokon átnyúló együttműködés fokozására;
- a tagállamok azon kötelezettsége, hogy statisztikákat gyűjtsenek, további adminisztratív terhet okoz.

Másrészt egy egyértelmű jogi keretet kialakítása a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalásokat lehetővé tevő körülmények kezelésére esélyt adna a csalással kapcsolatos tevékenységek korábbi feltárására, üldözésére és szankcionálására. Továbbá, míg a közszféra-magánszféra együttműködés erősítésének költségei vannak az erőforrások tekintetében, a bűnüldözési tevékenység hatékonysága és hatásossága terén végzett beruházás azonnali megtérüléssel jár.

3.4. Célravezető szabályozás és egyszerűsítés

Minőségi szempontból a javaslatnak egyszerűsítési potenciálja van néhány területen, például:

- A nemzeti büntetőjogi keretek további közelítése (például közös meghatározások útján és a legsúlyosabb büntetés tekintetében a szankciók közös minimumszintjének meghatározása) egyszerűsítené és elősegítené a határon átnyúló esetek nemzeti bűnüldöző szervek általi nyomozást és büntetőeljárást.
- Különösen a joghatóságra vonatkozó egyértelműbb szabályok, a nemzeti kapcsolattartó pontok erősebb szerepe és az adatok és információ megosztása a nemzeti rendőri hatóságok között és az Europollal, tovább egyszerűsítheti az eljárásokat és az együttműködési gyakorlatokat.

Az adatok hiánya miatt nem lehet számszerűsíteni az egyszerűsítési potenciált (és egyes esetekben azért sem, mert lehetetlen elkülöníteni a kerethatározat hatásait).

Összességében a kezdeményezés szabályozási alkalmassági potenciálja igen korlátozott:

1. Először: a 2001-es kerethatározat is már viszonylag egyszerű jogi aktus volt korlátozott potenciállal ahhoz, hogy tovább egyszerűsítsék.

2. Másodszor: ez a kezdeményezés a jelenlegi hiányosságok kezelésével kívánja növelni a biztonságot. Ez rendszerint több adminisztratív költséggel jár együtt a jelenleg a hatálya alá nem tartozó bűncselekmények nyomozása és üldözése terén ahelyett, hogy jelentős megtakarítást érne el a határokon átnyúló együttműködés egyszerűsítése révén.

3. Harmadszor: a kezdeményezés célja, hogy ne okozzon további terheket vagy jogi kötelezettséget a vállalkozások és a polgárok számára. Felkéri a tagállamokat, hogy ösztönözzék és megkönnyítsék a tájékoztatást a megfelelő csatornákon keresztül (a kötelező tájékoztatás bevezetése helyett), összhangban az olyan EU jogi eszközökkel, mint a a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2011/93/EU irányelv(16. cikk (2) bekezdés).

3.5. Alapvető jogok

A javaslat rendelkezéseket tartalmaz a csalás és a nem készpénzes fizetési eszközök hamisításával kapcsolatos bűncselekmények elleni küzdelemre vonatkozó jogi keretnek a jelenleg hatálya alá nem tartozó új és kialakuló fenyegetésekhez való hozzáigazítására, valamint a készpénz-helyettesítő fizetési csalások szabályozására.

Az intézkedések végcélja, hogy védje az áldozatok és potenciális áldozatok jogait. Az áldozatok személyes adatai közvetlenül érintő bűncselekmények elleni fellépés egyértelmű jogi kereteinek kialakítása a rendvédelmi és igazságügyi hatóságok számára, ideértve az előkészület bűncselekménnyé minősítését, pozitív hatása lehet az áldozatok és potenciális áldozatok magánéletének védelmére, valamint a személyes adatok védelmére.

Ugyanakkor az e javaslatban szereplő valamennyi rendelkezés tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert alapvető jogokat és szabadságokat, és ennek megfelelően kell végrehajtani őket. Az ilyen alapvető jogok és szabadságok gyakorlása csakis a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételek mellett korlátozható, tehát az arányosság elvére figyelemmel, és a korlátozásra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja. A korlátozásoknak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával kell megvalósulnia.

E tekintetben figyelembe vették a Chartában rögzített számos alapvető jogot és szabadságot figyelembe kell venni, ideértve: a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot; a magán- és a családi élet tiszteletben tartását; a foglalkozás megválasztásának szabadságát és a munkavállaláshoz való jogot; a vállalkozás szabadságát; a tulajdonhoz való jogot; a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot; az ártatlanság vélelmét és a védelemhez való jogot; a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvét, továbbá a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmát.

E javaslat tiszteletben tartja különösen azt az elvet, hogy a bűncselekményeket és a büntetéseket jogszabályban kell megállapítani, és arányosnak kell lenniük. A biztonságra különös fenyegetést jelentő cselekmények hatékony üldözéséhez elégséges minimumra korlátozza a bűncselekmények hatályát, és az arányosság elvével összhangban – tekintettel a bűncselekmény jellegére – a szankciók mértékére vonatkozóan minimumszabályokat vezet be.

E javaslat kialakítása annak biztosítására is irányul, hogy az ezen irányelv által meghatározott bűncselekményekkel gyanúsított személyek adatait a személyes adatok védelmére vonatkozó alapvető joggal és a hatályos alkalmazandó jogszabályokkal összhangban kezeljék.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

E javaslatnak nincsenek az EU-t érintő közvetlen költségvetési vonzatai.

5. EGYÉB ELEMEK

5.1. Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai

Az irányelv végrehajtását a Bizottság a tagállamok által az irányelvnek való megfeleléshez szükséges törvények, rendeletek és igazgatási rendelkezések hatályba léptetése érdekében meghozott intézkedésekről szolgáltatott információk alapján fogja nyomon követni.

A Bizottság az ezen irányelv végrehajtására vonatkozó határidőt követő két évvel jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.

Ezen túlmenően, a Bizottság a végrehajtására megadott határidőt követő hat évvel elvégzi az irányelv hatásainak értékelését annak biztosítására, hogy kellően hosszú idő legyen a kezdeményezés hatásainak értékelésére azt követően, hogy valamennyi tagállam teljes mértékben végrehajtotta azt.

5.2. Magyarázó dokumentumok

A Bizottság nem tart szükségesnek a nemzeti jogba való átültetésről szóló magyarázó dokumentumokat.

6. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

6.1. A javaslat összefoglalása

Ez a javaslat hatályon kívül helyezi a 2001/413/IB kerethatározatot, frissíti annak legtöbb jelenlegi rendelkezését, és összhangban van az értékelés és a hatásvizsgálat eredményeivel (pl. az előnyben részesített lehetőség tekintetében).

Az alábbi táblázat mutatja ezen javaslat és a kerethatározat közötti megfeleltetést és mutatja, hogy melyek az új cikkek, és melyek frissültek a kerethatározathoz képest:

	IRÁNYELV		KERETHATÁROZAT		Észrevételek
	Cikk	**Preambulumbekezdés**	**Cikk**	**Preambulumbekezdés**	
I. Tárgy és fogalommeghatározások	1. Tárgy	1-6	Nincs	1-7	Új
	2. Fogalommeghatározások	7-8	1. Fogalommeghatározások	10	Frissítve
II. Bűncselekmények	3. fizetési eszközök csalárd felhasználása	9	2. A fizetési eszközökkel kapcsolatos bűncselekmények	8-10	
	4. A fizetési eszközök csalárd felhasználásával kapcsolatos bűncselekmények előkészülete				
	5. Információs rendszerekkel kapcsolatos bűncselekmények		3. Számítógépes bűncselekmények		
	6. A bűncselekmények elkövetéséhez használt eszközök		4. Az elkövetés speciális eszközeivel kapcsolatos bűncselekmények		
	7. Felbujtás, bűnsegély és kísérlet		5. Bűnsegély, felbujtás és kísérlet		
	8. Természetes személyekkel szembeni szankciók	10-11	6. Szankciók	9	
	9. Jogi személyek felelőssége	Nincs	7. Jogi személyek felelőssége	Nincs	
	10. Jogi személyekkel szembeni szankciók		8. Jogi személyekkel szembeni szankciók		
III. Joghatóság és nyomozás	11. Joghatóság	12-14	9. Joghatóság; 10. Kiadatás és büntetőeljárás	11	
	12. Hatékony nyomozás	15	Nincs	Nincs	Új
IV. Információcsere és bűncselekmény bejelentése	13. Információcsere	16-18	11. Tagállamok közötti együttműködés; 12. Információcsere	11	Frissítve
	14. Bűncselekmény bejelentése	19	Nincs	Nincs	Új
V. Az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás és megelőzés	15. Az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás	20-22	Nincs		
	16. Megelőzés	23	Nincs		
VI. Záró rendelkezések	17. Nyomon követés és statisztika	24	Nincs		
	18. A kerethatározat felváltása	25	Nincs		
	19. Átültetés a nemzeti jogba	Nincs	14. Végrehajtás [14(1)]		Frissítve
	20. Értékelés és jelentéstétel		14. Végrehajtás [14(2)]		

	21. Hatálybalépés		15. Hatálybalépés		
	Nincs	26-29	13. Területi hatály		Törölve

Pontosabban, ez a javaslat:

- átfogóbban és megalapozottabban határozza meg a fizetési eszközöket, amelyek magukban foglalják az immateriális fizetési eszközöket, valamint a digitális csereeszközöket;
- Az ilyen fizetési eszközök használatától elkülönülő önálló bűncselekményként bevezeti a lopott vagy más módon jogellenesen eltulajdonított, továbbá a hamis vagy hamisított fizetési eszköz birtoklását, eladását, használatra való megszerzését, importálását, terjesztését vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tételét;
- kiterjeszti az információs rendszerekhez kapcsolódó bűncselekmények hatályát minden fizetési műveletre, beleértve a digitális csereeszközök útján végrehajtott műveleteket;
- büntetések mértékére vonatkozó szabályokat vezet be, különösen a legsúlyosabb bűncselekmények legalacsonyabb mértékét állapítja meg;
- súlyosbítja az alábbi bűncselekményeket:
- azokban a helyzetekben, ahol a bűncselekményeket a 2008/841/IB kerethatározat értelmében vett bűnszervezet keretében követték el, függetlenül a kerethatározatban meghatározott szankciótól;
- az olyan helyzetekben, ahol a bűncselekmény jelentős összesített kárt okoz vagy az elkövetők számára jelentős gazdasági hasznot eredményez. Ennek célja a nagy mennyiségben előforduló, de alacsony egyedi veszteséget okozó esetek kezelése, különösen a kártya felmutatása nélküli csalásokat.
- Tisztázza a joghatóság terjedelmét a javaslatban hivatkozott bűncselekmények tekintetében annak biztosításával, hogy a tagállamok rendelkeznek joghatósággal azokban az esetekben, ahol a bűncselekményt a tagállam területén levő információs rendszer használatával követték el, jóllehet az elkövető esetleg a területén kívül tartózkodik vagy ha az elkövető a tagállam területén, az információs rendszer viszont azon kívül van;
- tisztázza a joghatóság kiterjedését a bűncselekmény hatásai tekintetében annak biztosításával, hogy a tagállamok képesek érvényesíteni a joghatóságukat, ha a bűncselekményt a területükön okoz kárt, beleértve a személyazonosság-lopásból eredő kárt;
- Intézkedéseket vezet be, hogy javítsa az uniós büntető igazságügyi együttműködést a meglévő struktúra megerősítése és operatív kapcsolattartási pontok igénybevétele útján.
- Javítja az áldozatok és a magánjogi szervezetek feltételeit a bűncselekmény bejelentésére;
- foglalkozik azzal az igénnyel, hogy statisztikai adatokat kell szolgáltatni a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalásról és hamisításról, mivel előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy megfelelő rendszert működtessenek a javasolt irányelvben hivatkozott bűncselekményekre vonatkozó statisztikai adatok rögzítésére, előállítására és rendelkezésre bocsátására;

- Biztosítja az áldozatok számára a jogaikkal és a rendelkezésre álló segítséggel és támogatással kapcsolatos információhoz való hozzáférést, függetlenül attól, hogy a lakóhelyük szerinti ország eltér a csalás elkövetőjének országától vagy attól az országtól, ahol a bűnügyi nyomozás folyik.

6.2. A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata

1. cikk: Tárgy – ez a cikk meghatározza a javaslat hatályát és célját.

2. cikk: Fogalommeghatározások – ez a cikk meghatározza az egész jogi eszközben alkalmazandó fogalmakat. A 2. cikk a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről és a 2009/101/EK irányelv módosításáról szóló (EU) 2015/849 EU európai parlamenti és a tanácsi irányelv módosításáról szóló irányelvről szóló bizottsági javaslattal[39] egyezően határozza meg a virtuális fizetési eszközöket. Amennyiben a meghatározás a fenti javaslat elfogadása során változik, a virtuális fizetési eszközök e cikk szerinti meghatározását megfelelően ki kell igazítani.

3. cikk: fizetési eszközök csalárd felhasználásával – ez a cikk meghatározza az elkövetési magatartáshoz kapcsolódó bűncselekményeket, amelyek közvetlenül és azonnal csalást valósítanak meg, vagyis: a fizetési eszközök csalárd felhasználása, beleértve a lopott és hamisított fizetési eszközöket. A bűncselekmények minden fizetési eszközre vonatkoznak, legyenek azok kézzel foghatók vagy sem, és így magában foglalja a lopott vagy hamisított fizetési adatok és egyéb, a fizetési megbízás vagy egyéb pénzátutalás kezdeményezését lehetővé tevő vagy ahhoz felhasznált rögzített adatok segítségével elkövetett csalást, beleértve a virtuális fizetési eszközök átutalását.

4. cikk: fizetési eszközök csalárd felhasználásának előkészülete – e cikk meghatározza az elkövetési magatartáshoz kapcsolódó bűncselekményeket, amiket – jóllehet nem közvetlenül képezik a vagyoni hátrányhoz vezető tényleges csalást – a csalárd felhasználás előkészítéseként követnek el. Ezek magában foglalják a fizetési eszköz ellopását vagy meghamisítását, továbbá az ilyen lopott vagy hamisított eszközökkel való üzérkedésben foglalt különböző cselekményeket. Idetartozik a birtoklás, a terjesztés vagy hozzáférhetővé tétel jogosulatlan módon való felhasználás céljából, beleértve azokat az eseteket, ahol az elkövető tisztában van a csalárd felhasználás lehetőségével (eshetőleges szándék). Mint a 3. cikkben, kiterjed minden fizetési eszközre, legyen az kézzel fogható vagy sem, és így vonatkozik az olyan magatartásokra, mint a lopott hitelesítő adatok kereskedelme („kártyázás”) és az adathalászat[40].

5. cikk: Információs rendszerekkel kapcsolatos bűncselekmények – ez a cikk felsorolja az információs rendszerekkel kapcsolatos bűncselekményeket, amiket a tagállamoknak büntetendővé kell minősíteniük. A felsorolás olyan elemeket tartalmaz, amelyek elkülönítik a bűncselekményeket a 2013/40/EU irányelv szerinti rendszert érintő jogellenes beavatkozástól vagy az adatot érintő jogellenes beavatkozástól; ilyen például a pénzben kifejezett érték átutalása jogosulatlan vagyoni gazdasági előny szerzése érdekében. Ezt a rendelkezést azért építették be, hogy bűncselekménnyé minősítsék az olyan magatartásokat, mint az áldozat számítógépébe vagy más eszközébe való behatolás azért, hogy átirányítsák az áldozat forgalmát egy hamisított online banki weboldalra, amelynek következtében az áldozat fizetést

[39] COM(2016) 450 final.

[40] Az adathalászat a csalók által használt módszer értékes személyes adatokhoz (pl. felhasználónevekhez és jelszavakhoz) való hozzáférésre. Leggyakrabban egy emailt küldenek email címzettek hosszú sorának, amely email úgy tűnik, hogy egy jól ismert és megbízható cégtől származik. Az email a címzettet egy hamis weboldalra irányíthatja, ahol elkérik a személyes adatait.

teljesít az elkövető (vagy pénzfutárok) ellenőrzése alatt levő bankszámlára[41]. Kiterjed egyéb olyan büntetőjogi magatartásokra is, mint a valamely honlap forgalmának egy hamis weboldalra történő illegális átirányítása (pharming)[42], ami más személynél vagyoni hátrányt okoz annak érdekében, hogy az elkövető vagy más személy jogellenes haszonhoz jusson.

6. *cikk: A bűncselekmények elkövetéséhez használt eszközök* – ez a cikk a bűncselekményeket a tagállamok által a 4. cikk a) pontja, a 4. cikk b) pontja és az 5. cikk alapján bűncselekménnyé minősítendő bűncselekmények elkövetéséhez használt eszközök vonatkozásában határozza meg. A cikk célja, hogy büntetendővé minősítse az azonosítási adatok ellopásához használt például lefölöző eszközök szándékos gyártását, értékesítését, használat céljából való beszerzését, importálását, terjesztését vagy egyéb hozzáférhetővé tételét, valamint az adathalászathoz használt rosszindulatú szoftvereket (malware) és hamisított weboldalakat. E cikk nagymértékben a 413/2001/IB kerethatározat 4. cikkén és az euro és más pénznemek hamisítás elleni, büntetőjog általi védelméről szóló 2014/62/EU irányelv 3. cikke d) pontjának i) alpontján alapszik.

7. *cikk: Felbujtás, bűnsegély és kísérlet* – ez a cikk a 3–6. cikkekben említett bűncselekményekkel kapcsolatos magatartásokra vonatkozik, és megköveteli, hogy a tagállamok büntetendővé minősítsék az előkészület és a részesség minden formáját. A kísérletért való büntetőjogi felelősséget a 3–6. cikkekben említett bűncselekmények magukban foglalják.

8. *cikk: Természetes személyekkel szembeni szankciók* – a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni hatékony küzdelemhez a büntetéseknek visszatartó erejűeknek kell lenniük valamennyi tagállamban. Összhangban azokkal az uniós jogi eszközökkel, amelyek célja a büntetőjogi szankciók szintjének közelítése, ez a cikk előírja, hogy a nemzeti jog szerinti legsúlyosabb szankciónak legalább három évnyi szabadságvesztésnek kell lennie a 6. cikkben szereplő bűncselekmények eseteinek kivételével, ahol a legsúlyosabb szankciónak legalább kettő évnek kell lennie. Súlyosabb szankciókat irányoz elő a súlyosabb bűncselekményekre, azaz öt év legsúlyosabb büntetést, ha a bűncselekményt a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló 2008/841/IB tanácsi kerethatározatban (2008. október 24.) meghatározott bűnszervezetben követik el[43] vagy ahol a bűncselekmény átfogó, azaz jelentős kárt okoz az áldozatoknak, különösen azokban az esetekben, amiknek alacsony az egyedi hatása, de összességében jelentős kárt okoznak vagy a bűncselekmény legalább 20 000 EUR összesített hasznot eredményez az elkövetők számára.

Úgy tűnik, hogy a 2001/413/IB kerethatározat 2–5. cikkeiben felsorolt bűncselekményeket a legtöbb tagállam, ahonnan információ állt rendelkezésre, specifikus szankciókkal bünteti. Általában azonban nincs közelítés: jóllehet az összes tagállam – legalább a súlyos esetekben – alkalmazza a szabadságvesztéssel járó szankciót, az ugyanazon magatartással szembeni szankciók szintje jelentősen eltér. Ezért az elrettentő hatás alacsonyabb egyes tagállamokban a többihez képest.

---

41 A „pénzfutár” kifejezés olyan személyt jelöl, aki bűncselekményekből származó hasznot utál át különböző országok között. A pénzfutárok a saját számlájukra kapják a hasznot; ezt követően megkérik őket, hogy a pénzt vegyék fel vagy utalják át egy másik számlára, ami gyakran a tengerentúlon van, míg a pénz egy részét megtartják maguknak (ActionFraudUK, 2017). Esetenként azt is tudják, hogy a pénz bűncselekményből származó haszon; esetenként megtévesztik őket, hogy azt higgyék, hogy a pénz valódi.

42 A honlap forgalmának egy hamis weboldalra történő illegális átirányítása (pharming) egy olyan csalási forma, amelynek lényege, hogy egy rosszindulatú kódot telepítenek egy személyi számítógépre vagy szerverre, ami a felhasználókat tudtuk vagy beleegyezésük nélkül egy hamis weboldalra irányítja.

43 HL L 300., 2008.11.11., 42. o.

A szankciók eltérő szintje akadályozhatja az igazságügyi együttműködést is. Ha egy tagállam büntető törvénykönyve alacsony legenyhébb szankciót tartalmaz, az oda vezethet, hogy a bűnüldöző és igazságügyi hatóságok kisebb figyelmet fordítanak a kártya felmutatása nélküli csalások nyomozására és üldözésére. Ez akadályozhatja a határokon átnyúló együttműködést a kérelem időben történő feldolgozása tekintetében, amikor egy másik tagállam kér segítséget. Várható, hogy a szankciók szintjében megjelenő ilyen eltéréseket a legsúlyosabb bűncselekményeket elkövetők használják ki, azaz a nemzetközi szervezett bűnözői csoportok, amelyek több tagállamban rendelkeznek műveleti bázissal.

9. cikk és 10. cikk: Jogi személyek felelőssége és jogi személyekkel szembeni szankciók típusai – ezeket a cikkeket a 3–7. cikkekben említett minden bűncselekményre kell alkalmazni. Megköveteli a tagállamoktól, hogy követeljék meg a jogi személyek felelősségét, ami nem zárhatja ki a természetes személyek felelősségét, és hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat alkalmazzanak a jogi személyekkel szemben. A 10. cikk példálózva felsorol szankciókat.

11. cikk: Joghatóság – a területiség és a személyiség elvének megfelelően ez a felsorol olyan helyzeteket, amelyekben a tagállamoknak meg kell állapítaniuk joghatóságukat a 3–7. cikkekben hivatkozott bűncselekmények tekintetében.

Tartalmaz az információs rendszerek elleni támadásokról szóló 2013/40/EU irányelv 12. cikkéből vett elemeket. A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő olyan csalás és hamisítás esetén, ahol a fizetés online történik, a bűncselekmény valószínűleg több joghatóságra is kiterjed: azt gyakran az elkövető fizikai tartózkodási helyének területén kívüli információs rendszerek felhasználásával követik el vagy olyan harmadik országban vannak következményei, ahol esetleg bizonyíték található. Ezért a 11. cikk célja annak biztosítása, hogy a területi joghatóság kiterjedjen olyan helyzetekre, ahol az elkövető és az általa a bűncselekmény elkövetéséhez használt információs rendszer különböző területeken helyezkednek el.

E cikk egy új elemet foglal magában, amely a joghatóság megállapításával foglalkozik olyan esetekben, ahol a magatartás az elkövetés tényleges helyétől eltérő joghatóság területén fejt ki hatást, beleértve a személyazonosság ellopásából eredő kárt. A cél olyan helyzetek kezelése, amelyeket az információs rendszerek elleni támadásokról szóló 2013/40/EU irányelv nem szabályoz, és amelyek gyakoriak a nem készpénzes fizetési eszközökkel elkövetett csalással kapcsolatos bűncselekmények esetében. Ide tartoznak azok az esetek, amikor a bűncselekménnyel kapcsolatos cselekmények egyikét sem (pl. a kártyaadatok ellopása, a kártya klónozása, a bankjegykiadó automatából történő jogellenes elvonás) a kár bekövetkezésének helye szerinti tagállamban követték el (pl. ha ottani az áldozat bankszámlája, amelyről a pénzt ellopták). Ezek az esetekben az áldozat minden valószínűség szerint a történtekkel azon tagállam hatóságaihoz fordul, amelyben a gazdasági veszteséget észlelték. A tagállamnak képesnek kell lennie a joghatóság gyakorlására a hatékony nyomozás és büntetőeljárás biztosítása érdekében, az esetlegesen több tagállamot és nem uniós országot is érinthető nyomozások kiindulópontjául szolgálva.

12. cikk: Hatékony nyomozás – e cikk célja annak biztosítása, hogy a nyomozási eszközök, amelyeket a szervezett bűnözéssel vagy más súlyos bűncselekményekkel összefüggésben a nemzeti jog biztosít, felhasználhatók legyenek a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalási és hamisítási ügyekben is, legalább a súlyos esetekben. Ez a cikk biztosítja azt is, hogy a jogszerű intézkedést követően indokolatlan késedelem nélkül történjen meg a hatóságok tájékoztatása.

13. cikk: Információcsere – ez a cikk az operatív nemzeti kapcsolattartó pontok igénybevételét ösztönzi.

14. cikk: Bűncselekmény bejelentése – ez a cikk a hatásvizsgálatban azonosított azon igénnyel foglalkozik, hogy fokozni és egyszerűbbé kell tenni a jelentéstételt. Célja annak biztosítása, hogy megfelelő csatornák álljanak az áldozatok és a magánjogi szervezetek rendelkezésére a bűncselekmények bejelentésére, és hogy bátorítsa a késedelem nélküli bejelentést a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2011/93/EU irányelv 16. cikkének (2) bekezdésében szereplő hasonló rendelkezéssel összhangban. A (19) preambulumbekezdés tartalmaz példákat a megteendő intézkedésekre.

15. cikk: Segítségnyújtás és támogatás az áldozatok számára – ez a cikk előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy a nem készpénzes fizetési eszközökkel elkövetett csalások áldozatai számára tájékoztatást és csatornákat kínáljanak a bűncselekmények bejelentéséhez, valamint tanácsadást azzal kapcsolatban, hogy miként kell megvédeni magukat a csalás negatív következményeivel és jó hírnevük emiatt csorbulásával szemben.

E cikk előírásai vonatkoznak a természetes és a jogi személyekre is, amelyeket a javaslat hatálya alá tartozó bűncselekmények következményei szintén érinthetnek. Rendelkezéseket vezet be továbbá, amelyek a természetes személyek tekintetében a 2012/29/EU irányelv értelmében létrehozott egyes konkrét jogokat kiterjesztik jogi személyekre.

16. cikk: Megelőzés – ez a cikk azon szükségletre ad választ, miszerint tájékoztató és felvilágosító kampányokkal, továbbá kutatási és oktatási programokkal növelni kell a tudatosságot, ami csökkenti a csalás áldozatává válás kockázatát. A hatásvizsgálat a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás problémaforrásaként megelőzési hiányosságokat tárt fel. Ez a cikk hasonló megközelítést alkalmaz, mint a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2011/93/EU irányelv 23. cikke (megelőzés).

17. cikk: Nyomon követés és statisztika – ez a cikk foglalkozik azzal az igénnyel, hogy statisztikai adatokat kell szolgáltatni a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalásról és hamisításról, mivel előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy megfelelő rendszert működtessenek a javasolt irányelvben hivatkozott bűncselekményekre vonatkozó statisztikai adatok rögzítésére, előállítására és rendelkezésre, és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás elleni fellépést célzó rendszerek (az igazságszolgáltatás valamennyi szakaszára kiterjedően) hatásosságának nyomon követésére. Hasonló megközelítést követ az információs rendszerek elleni támadásokról szóló 2013/40/EU irányelv 14. cikkéhez (monitoring és statisztika), valamint a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv (a pénzmosás elleni negyedik irányelv) 44. cikkéhez. Célja továbbá, hogy a csalásokkal kapcsolatos adatok jelenlegi korlátozott rendelkezésre állása problémájának kezeléséhez, ami segítene a nemzeti rendszerek nem készpénzes fizetési csalások elleni küzdelemhez való hozzájárulása hatékonyságának értékelésében.

18. cikk: A 2001/413/IB kerethatározat felváltása – ez a cikk az irányelvben részes tagállamok vonatkozásában felváltja a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalásra és hamisításra vonatkozó hatályos rendelkezéseket.

19., 20. és 21. cikkek – ezek a cikkek további rendelkezéseket tartalmaznak a tagállamok általi átültetésről, a Bizottság általi értékelésről és jelentéstételről, továbbá az irányelv hatálybalépéséről.

2017/0226 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről és a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 83. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás fenyegeti a biztonságot, mert bevételi forrást jelent a szervezett bűnözés számára és ezzel hozzájárul olyan más bűncselekményekhez, mint például a terrorizmus, a kábítószer-kereskedelem és embercsempészet.

(2) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás emellett akadályt képezhet a digitális piacon, mivel aláássa a fogyasztók bizalmát, és közvetlen gazdasági veszteséget okoz.

(3) A 2001/413/IB tanácsi kerethatározatot[44] frissíteni kell és a bűncselekmények, a büntetések és a határokon átnyúló együttműködés szintjére vonatkozó további rendelkezésekkel kell kiegészíteni.

(4) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás területén a jelentős hiányosságok és a tagállami szabályozások közötti eltérések akadályozhatják az ilyen bűncselekmények és a hozzájuk kapcsolódó és általuk lehetővé tett egyéb súlyos és szervezett bűncselekmények elleni küzdelmet, és megnehezíthetik a hatékony rendőrségi és igazságügyi együttműködést ezen a területen.

(5) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalásnak és hamisításnak jelentős határokon átnyúló dimenziója van, amit egy növekvő digitális alkotóelem hangsúlyoz ki, ami aláhúzza a büntető jogszabályok további közelítésének szükségességét.

(6) Az utóbbi évek nemcsak a digitális gazdaság exponenciális növekedését, hanem az innováció elterjedését is hozták sok területen, beleértve a fizetési technológiákat. Az új fizetési technológiák maguk után vonják új típusú fizetési eszközök használatát, amik – miközben új lehetőségeket teremtenek a fogyasztók és a vállalkozások számára –

[44] A Tanács 2001/413/IB kerethatározata (2001. május 28.) a nem készpénzes fizetőeszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről (HL L 149., 2001.6.2., 1. o.).

szintén növelik a lehetőségeket a csalásra. Következésképpen a jogi keretnek megfelelőnek és naprakésznek kell maradnia az ilyen technológiai fejlődéssel a háttérben.

(7) A tagállamok ezen irányelv alkalmazására vonatkozó következetes megközelítésének biztosítása érdekében fontosak a közös fogalommeghatározások e területen. Szükség van az új típusú fizetési eszközök, például az elektronikus pénz és a virtuális pénzeszközök meghatározására.

(8) Azzal, hogy elsődlegesen olyan fizetési eszközöket részesítenek büntetőjogi védelemben, amelyek különleges módon védettek a hamisítás és visszaélés ellen, a gazdasági szereplőket arra szeretnék ösztönözni, hogy az általuk kibocsátott fizetési eszközöket is ilyen külön védelemmel lássák el, és ezáltal a fizetési eszköz védelmét egy újabb, a megelőzést szolgáló elemmel egészítsék ki.

(9) Elengedhetetlenek az eredményes és hatékony büntetőjogi intézkedések, amelyek védik a készpénz-helyettesítő fizetési eszközöket a csalással és hamisítással szemben. Különösen közös büntetőjogi megközelítésre van szükség a büntetendő cselekmény azon alkotóelemei tekintetében, amelyek hozzájárulnak a fizetési eszköz tényleges csalárd felhasználásához, vagy előkészítik azt. Ezért anélkül, hogy közvetlenül kapcsolódnának a fizetési eszköz tényleges csalárd felhasználásához, külön kell büntetni az olyan magatartásokat, mint a fizetési eszközök csalás céljából történő gyűjtése és birtoklása például adathalászat vagy lefölözés útján, és azok megosztása, például hitelkártya adatok interneten történő értékesítése révén. Ezért a büntetendő cselekménynek magában kell foglalnia azokat az eseteket is, ahol a birtoklás, megszerzés vagy terjesztés nem feltétlenül vezet az ilyen fizetési eszközök csalárd felhasználásához, feltéve, hogy az elkövető tisztában van a csalárd felhasználás lehetőségével (*eshetőleges szándék*). Ez az irányelv nem szankcionálja a fizetési eszközök jogszerű használatát, ideértve az innovatív pénzforgalmi szolgáltatások nyújtását is, mint például a pénzügyi technológiai társaságok által közösen kifejlesztett szolgáltatásokat.

(10) A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás szankcióinak és büntetéseinek hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie az Unió egész területén.

(11) Helyénvaló súlyosabb büntetéseket alkalmazni, ha a bűncselekményt bűnszervezetben követik el, ahogy azt a szóló 2008/841/IB tanácsi kerethatározat meghatározza[45], vagy ahol a bűncselekményt kiterjedten követik el ezzel kiterjedt vagy jelentős kárt okozva az áldozatoknak vagy legalább 20 000 EUR összesített gazdasági előnyt szerezve az elkövetőknek.

(12) A joghatósági szabályoknak biztosítaniuk kell az irányelvben meghatározott bűncselekmények hatásos üldözését. A bűncselekményekkel szemben általában annak az országnak a büntető igazságszolgáltatási rendszere tud a leghatékonyabban fellépni, ahol azokat elkövetik. A tagállamoknak ezért meg kell állapítaniuk a joghatóságukat a területükön vagy az állampolgáraik által elkövetett, továbbá a területükön kárt okozó bűncselekmények tekintetében.

(13) Az információs rendszerek kihívást támasztanak a területiség hagyományos fogalmával szemben, mert elvileg bárhonnan lehet őket használni és távolról

[45] A Tanács 2008/841/IB kerethatározata (2008. október 24.) a szervezett bűnözés elleni küzdelemről (HL L 300., 2008.11.11., 42. o.).

vezérelhetők. Azokban az esetekben, a tagállamok megállapítják a joghatóságukat a területükön elkövetett bűncselekmények alapján, célszerűnek tűnik felmérni a joghatóság terjedelmét az információs rendszerek használatával elkövetett bűncselekmények esetében is. Az ilyen esetekkel kapcsolatos joghatóságnak ki kell terjednie azokra a helyzetekre, ahol az információs rendszer a tagállam területén található, míg az elkövető azon kívül van, továbbá azokra a helyzetekre is, ahol az elkövető van a tagállam területén, de az információs rendszer esetleg azon kívül helyezkedik el.

(14) Szabályozni kell a joghatóság megállapításának összetett problémáját tekintettel arra, hogy a bűncselekmény hatásai más joghatóság területén merülnek fel, mint ahol a tényleges magatartást tanúsították. Ezért a bűnözők állampolgárságára és fizikai jelenlétére tekintet nélkül meg kell állapítani a joghatóságot az általuk elkövetett bűncselekmények vonatkozásában, de tekintettel kell lenni az ilyen cselekmény által a tagállam területén okozott kárra.

(15) Mivel speciális eszközökre van szükség a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás hatékony felderítéséhez, és mivel ezen eszközök fontosak a nemzeti hatóságok közötti hatékony nemzetközi együttműködéshez, az ilyen bűncselekmények felderítése érdekében minden tagállamban elérhetővé kell tenni az illetékes hatóságok számára az olyan nyomozati eszközöket, amiket jellemzően a szervezett bűnözést és más súlyos bűncselekményeket érintő esetekben használnak. Figyelembe véve az arányosság elvét, az ilyen eszközök nemzeti joggal összhangban történő igénybevételének arányban kell állnia a nyomozás tárgyát képező bűncselekmények jellegével és súlyosságával. Ezenfelül a bűnüldöző és egyéb illetékes hatóságoknak kellő időben hozzá kell férniük a releváns információhoz a jelen irányelvben meghatározott bűncselekmények nyomozása és a vádeljárás lefolytatása érdekében.

(16) A bűncselekmények számos esetben olyan események alapját képezik, amelyekről az (EU) 2016/1148 európai parlamenti és tanácsi irányelv[46] értelmében értesíteni kell az illetékes nemzeti hatóságokat. Az ilyen események akár büntetőjogi jellegűek is lehetnek, még akkor is, ha kezdetben nincs egyértelmű bizonyíték arra, hogy bűncselekmény történt. Ebben az összefüggésben az alapvető szolgáltatásokat nyújtó szereplőket és a digitális szolgáltatókat arra kell ösztönözni, hogy az (EU) 2016/1148 irányelv értelmében előírt jelentéseket osszák meg a bűnüldöző hatóságokkal annak érdekében, hogy hatékony és átfogó választ lehessen adni, valamint hogy megkönnyítsék az elkövetők cselekményeikért való felelősségre vonását és az elszámoltathatóságot. A biztonságos, védett és ellenállóbb környezet előmozdítására való törekvés jegyében különösen kívánatos a vélhetően súlyos bűncselekménynek minősülő események bűnüldöző hatóságoknál való módszeres bejelentése. Ezenkívül adott esetben az (EU) 2016/1148 irányelv 9. cikke alapján kijelölt számítógép-biztonsági eseményekre reagáló csoportokat is be kell vonni a nyomozásokba azzal a céllal, hogy – a nemzeti szinten megfelelőnek ítélt módon – információt nyújtsanak, valamint hogy igénybe lehessen venni az információs rendszerekkel kapcsolatos szakértelmüket.

[46] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről (HL L 194., 2016.7.19., 1. o.).

(17) Az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv[47] 96. cikkében meghatározott súlyosabb biztonsági események lehetnek bűncselekményi eredetűek. Adott esetben a pénzforgalmi szolgáltatókat arra kell ösztönözni, hogy megosszák a bűnüldöző hatóságokkal azok a jelentéseket, amelyeket az (EU) 2015/2366 irányelv értelmében a saját tagállamuk illetékes hatóságához kell benyújtaniuk.

(18) Az EU szintjén számos eszköz és mechanizmus létezik, amelyek lehetővé teszik a nemzeti bűnüldöző hatóságok közötti információcserét a bűncselekmények nyomozása és üldözése céljából. A nemzeti bűnüldöző hatóságok közötti együttműködés megkönnyítése és felgyorsítása érdekében és annak biztosítására, hogy ezeket az eszközöket és mechanizmusokat a legteljesebb mértékben alkalmazzák, ennek az irányelvnek meg kell erősítenie a 2001/413/IB tanácsi kerethatározattal bevezetett operatív kapcsolattartó pontok fontosságát. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy az operatív kapcsolattartó pontok meglévő hálózatát használják, például az 2013/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[48] által felállítottatfel. Ezeknek hatékony segítséget kell nyújtaniuk, például meg kell könnyíteniük a megfelelő információk cseréjét, valamint technikai tanáccsal és jogi információkkal kell szolgálniuk. A hálózat zavartalan működésének biztosítása érdekében valamennyi kapcsolattartó pontnak képesnek kell lennie arra, hogy egy másik tagállam kapcsolattartó pontjával gyorsan kommunikáljon. Tekintettel a jelentős határokon átnyúló dimenzióra a bűnözésnek ezen a területén és különösen az elektronikus bizonyítékok változékony természetére, a tagállamoknak képesnek kell lennie arra, hogy azonnal reagáljanak a kapcsolattartó pontok hálózatától érkező sürgős megkeresésekre és arra, hogy nyolc órán belül visszajelzést küldjenek.

(19) A nem készpénzes fizetési eszközökkel kapcsolatos csalás és hamisítás elleni küzdelem szempontjából nagy jelentőséggel bír a hatóságok számára a késedelem nélküli bejelentés, mivel gyakran ez szolgál a nyomozás kiinduló pontjáról. Intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy ösztönözzék a természetes és jogi személyek, különösen a pénzügyi intézmények általi jelentéstételt a bűnüldöző és az igazságügyi hatóságok felé. Ezek az intézkedések különböző típusú – többek között jogalkotási – lépéseken alapulhatnak, mint például a csalás gyanújának bejelentésére vonatkozó kötelezettségek, vagy az olyan nem jogalkotási intézkedések, mint az információcserét előnyben részesítő szervezetek vagy mechanizmusok létrehozása vagy támogatása, vagy a tudatosság növelése. A természetes személyek személyes adatainak kezelésével kapcsolatos intézkedéseket az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek[49] megfelelően kell végrehajtani. Különösen a nem készpénzes fizetési eszközökkel kapcsolatos csalással és hamisításukkal kapcsolatos bűncselekmények megelőzését és az azok elleni küzdelmet szolgáló adattovábbításnak

---

47 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 337., 2015.12.23., 35. o.)

48 Az Európai Parlament és a Tanács 2013/40/EU irányelve (2013. augusztus 12.) az információs rendszerek elleni támadásokról és a 2005/222/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (HL L 218., 2013.8.14., 8. o.).

49 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

meg kell felelnie az (EU) 2016/679 rendeletben meghatározott követelményeknek, nevezetesen a kezelés jogszerű indokainak.

(20) A nem készpénzes fizetési eszközökkel kapcsolatos csalás és hamisítás súlyos gazdasági és nem gazdasági következményekkel járhat az áldozatok számára. Amennyiben az ilyen csalás személyazonosság-lopással jár, a következményeket gyakran tovább súlyosbítja a jó hírnevet érő kár és a súlyos érzelmi károsodás. A tagállamoknak védelmi, támogatási és segítségnyújtási intézkedéseket kell elfogadniuk e következmények enyhítésére.

(21) A nem készpénzes fizetési eszközökkel kapcsolatos csalás áldozatává vált természetes személyek a 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[50] szerinti jogokkal rendelkeznek. A tagállamoknak az ilyen áldozatokat célzó védelmi, támogatási és segítségnyújtási intézkedéseket kell elfogadniuk, amelyek építenek a 2012/29/EU irányelv által előírt intézkedésekre, de közvetlenebb választ adnak a személyazonosság-lopáshoz kapcsolódó csalások áldozatainak sajátos szükségleteire. Az ilyen intézkedések közé kell tartozniuk különösen a pénzügyi, gyakorlati és jogi kérdésekre vonatkozó pszichológiai támogatásnak és tanácsadásnak, valamint a rendelkezésre álló kártérítéshez igénybevételében való segítségnyújtásnak. Az ilyen bűncselekmények negatív következményeivel szembeni védelemre vonatkozó konkrét információkat és tanácsokat a jogi személyek számára is biztosítani kell.

(22) Ez az irányelv rendelkezik a jogi személyeknek a panaszok benyújtására vonatkozó eljárásokkal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jogáról. Ez a jog különösen a kis- és középvállalkozások[51] esetében szükséges, és várhatóan hozzá fog járulni a kis- és középvállalkozások számára kedvezőbb üzleti környezet kialakításához. A természetes személyeket már a 2012/29/EU irányelv alapján megillette ez a jog.

(23) A tagállamoknak a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás megelőzésére szakpolitikákat, továbbá – tájékoztató és figyelemfelkeltő kampányok, és kutatási és oktatási programok révén – az ilyen bűncselekmények áldozatává válása kockázatának csökkentését célzó intézkedéseket kell kialakítaniuk vagy megerősíteniük.

(24) Az ezen irányelvben meghatározott bűncselekményekre vonatkozóan összehasonlítható adatokat szükséges gyűjteni. A megfelelő adatokat az illetékes szakosított uniós ügynökségek és szervek – például az Europol, valamint az ENISA – rendelkezésére kell bocsátani a feladataikkal és az információszükségleteikkel összhangban. A cél, hogy uniós szinten átfogóbb képet lehessen kapni a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás problémájáról, és ezáltal hatékonyabb válaszlépések kialakításához lehessen hozzájárulni. A tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk az Europol felhatalmazását és kapacitását az érintett nyomozásokhoz való segítségnyújtásra és azok támogatására azáltal, hogy tájékoztatást adnak az Europol számára az elkövetők által alkalmazott elkövetési módokról, hogy az stratégiai elemzéseket és fenyegetésértékeléseket végezzen a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás

---

50 Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (HL L 315., 2012.11.14., 57. o.).

51 A Bizottság 2003. május 6-i ajánlása a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

tekintetében az (EU) 2016/794 európai parlamenti és tanácsi rendelettel[52] összhangban. A tájékoztatás lehetővé teheti a jelenlegi és jövőbeli fenyegetések jobb megértését és támogathatja a Tanácsot és a Bizottságot a bűnözés elleni küzdelem uniós stratégiai és operatív prioritásainak meghatározásában, és e prioritások megvalósítási módjaiban.

(25) Ezen irányelv célja a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat rendelkezéseinek módosítása és kiterjesztése. Mivel nagyszámú és lényeges módosításra van szükség, az egyértelműség érdekében a 2001/413/IB kerethatározatot az ezen irányelv hatálya alá tartozó tagállamok tekintetében teljes egészében fel kell váltani.

(26) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban e tagállamok bejelentették, hogy részt kívánnak venni ennek az irányelvnek az elfogadásában és alkalmazásában.

VAGY

(26) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban az Egyesült Királyság (...-án/én kelt levelében) bejelentette, hogy részt kíván venni ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában.

VAGY

(26) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikke értelmében Írország (...-án/én kelt levelében) bejelentette, hogy részt kíván venni ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában.]

ÉS/VAGY

(26) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, és e jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, ezek a tagállamok nem vesznek részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

VAGY

(26) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. sz. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.]

[52] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről (HL L 135., 2016.5.24., 53. o.).

VAGY

(26) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, az Egyesült Királyság nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

(27) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

(28) Mivel a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani ezen irányelv céljait, nevezetesen azt, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalást és hamisítást hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal büntessék, valamint hogy mind az illetékes hatóságok közötti, mint a természetes és jogi személyek és az illetékes hatóságok közötti határokon átnyúló együttműködést javítsák és ösztönözzék, és ezért a nagyságrendjük vagy a hatásuk miatt azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az ugyanazon cikkben foglalt arányossági elvvel összhangban ez az irányelv nem lépi túl a kitűzött célok eléréséhez szükséges mértéket.

(29) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, ideértve a szabadsághoz és a biztonsághoz való jogot, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, a személyes adatok védelmét, a vállalkozás szabadságát, a tulajdonhoz való jogot, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét és a védelemhez való jogot, a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvét, továbbá a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmát. Ez az irányelv az említett jogok és elvek teljes körű tiszteletben tartására törekszik, és ezen irányelvet ennek megfelelően kell végrehajtani,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. CÍM: TÁRGY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk
Tárgy

Ez az irányelv szabályozási minimumokat állapít meg a bűncselekmények és szankciók meghatározása tekintetében a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás területén.

2. cikk
Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

(a) „fizetési eszköz”: olyan védett eszköz, tárgy vagy rögzített adat, ide nem értve a törvényes fizetőeszközt, amely önállóan vagy eljárás vagy eljárások sorozata révén lehetővé teszi, hogy a birtokosa vagy felhasználója pénzt vagy pénzbeli értéket

utaljon át vagy fizetési megbízást kezdeményezzen, beleértve a digitális csereeszközöket;

(b) „védett eszköz, tárgy vagy rögzített adat”: az utánzással vagy csalárd felhasználással szemben például tervezés, kódolás vagy aláírás útján védett eszköz, tárgy vagy rögzített adat;

(c) „fizetési megbízás”: az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 13. pontjában meghatározott fizetési megbízás;

(d) „digitális csereeszköz”: a 2009/110/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[53] 2. cikkének 2. pontjában meghatározott bármely elektronikus pénz, ideértve a virtuális fizetési eszközöket;

(e) „virtuális fizetési eszköz”: digitális értékmegjelenítő, amelyet nem központi bank vagy közigazgatási szerv bocsát ki, és nem feltétlenül kapcsolódik törvényes fizetőeszközhöz, de természetes vagy jogi személyek fizetési eszközként elfogadják, valamint elektronikusan továbbítható, tárolható vagy adható-vehető;

(f) „pénzforgalmi szolgáltatás”: az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 3. pontjában meghatározott pénzforgalmi szolgáltatás;

(g) „pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő”: az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 10. pontjában meghatározott pénzforgalmi szolgáltatás igénybevevője;

(h) „fizetési számla” az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 12. pontjában meghatározott fizetési számla;

(i) „fizetési művelet” az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 5. pontjában meghatározott fizetési művelet;

(j) „fizető fél”: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely fizetési számla tulajdonosaként fizetési számlájáról fizetési megbízás teljesítését engedélyezi, vagy – fizetési számla hiányában – az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely fizetési megbízást ad vagy virtuális fizetési eszközt utal át;

(k) „kedvezményezett”: az (EU) 2015/2366 irányelv 4. cikkének 9. pontjában meghatározott kedvezményezett;

(l) „információs rendszer”: a 2013/40/EU irányelv 2. cikkének a. pontjában meghatározott információs rendszer;

(m) „számítógépes adatok”: a 2013/40/EU irányelv 2. cikkének b. pontjában meghatározott számítógépes adatok.

[53] Az Európai Parlament és a Tanács 2009/110/EK irányelve (2009. szeptember 16.) az elektronikuspénz-kibocsátó intézmények tevékenységének megkezdéséről, folytatásáról és prudenciális felügyeletéről, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról, valamint a 2000/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 267., 2009.10.10., 7. o.).

II. CÍM: BŰNCSELEKMÉNYEK

3. cikk
fizetési eszközök csalárd felhasználása

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekményként büntetendőek legyenek az alábbi cselekmények:

a) a lopott vagy más módon jogellenesen eltulajdonított, illetve hamis vagy meghamisított fizetési eszköz csalárd felhasználása;

b) a hamis vagy hamisított fizetési eszköz csalárd felhasználása.

4. cikk
A fizetési eszközök csalárd felhasználásával kapcsolatos bűncselekmények előkészülete

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy szándékos elkövetés esetén bűncselekményként büntetendőek legyenek az alábbi cselekmények:

a) fizetési eszköz ellopása vagy más módon történő jogellenes eltulajdonítása;

b) fizetési eszköz csalárd felhasználás céljából történő hamisítása vagy meghamisítása;

c) lopott vagy más módon jogellenesen eltulajdonított, továbbá a hamis vagy hamisított fizetési eszköz birtoklása, használatra való megszerzése, importálása, exportálása, eladása, szállítása, terjesztése vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétele csalárd felhasználás érdekében,

5. cikk
Információs rendszerekkel kapcsolatos bűncselekmények

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy bűncselekményként bűntetetendő legyen a pénz, a pénzbeli érték vagy virtuális fizetési eszköz átutalásának elkövetése vagy okozása abból a célból, hogy a bűncselekmény elkövetőjének vagy harmadik személynek abból jogellenes vagyoni előnye származzon az alábbi módszerekkel történő szándékos elkövetés esetén:

a) információs rendszer működésének akadályozása vagy működésébe való jogosulatlan beavatkozás;

b) számítógépes adatok bevitele, módosítása, törlése, továbbítása vagy hozzáférhetetlenné tétele útján,

6. cikk
A bűncselekmények elkövetéséhez használt eszközök

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a következő magatartások szándékos, csalárd céllal történő elkövetése bűncselekményként büntetendő legyen: készülék vagy eszköz, számítógépes adat vagy bármilyen más eszköz előállítása, használatra való megszerzése, importálása, exportálása, eladása, szállítása, terjesztése vagy más módon hozzáférhetővé tétele, amit arra terveztek vagy alakítottak át, hogy a 4. cikk a) vagy b) pontjában vagy az 5. cikkben említett bűncselekmények bármelyikét elkövessék.

7. cikk

Felbujtás, bűnsegély és kísérlet

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy bűncselekményként büntetendő legyen a 3–6. cikkben említett bűncselekmények elkövetésére való felbujtás és az azok elkövetéséhez nyújtott bűnsegély.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3–6. cikkben említett bűncselekmények elkövetésének kísérlete bűncselekménynek minősüljön.

8. cikk

Természetes személyekkel szembeni szankciók

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3–7. cikkben említett bűncselekményeket hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal sújtsák.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3–5. cikkben említett bűncselekmények szabadságvesztéssel legyenek büntetendők, amelynek felső tétele legalább három év.

(3) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 6. cikkben említett bűncselekmények szabadságvesztéssel legyenek büntetendők, amelynek felső tétele legalább kettő év.

(4) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 3–5. cikkben említett bűncselekmények szabadságvesztéssel legyenek büntetendők, amelynek felső határa legalább öt év, amennyiben:

a) azokat a 2008/841/IB kerethatározat értelmében vett bűnszervezet keretében követték el, függetlenül az e kerethatározatban meghatározott szankciótól;

b) legalább 20 000 euró értékű kiterjedt vagy jelentős kárt vagy összesített hasznot idéznek elő.

9. cikk

Jogi személyek felelőssége

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek a 3–7. cikkben említett azon bűncselekményekért, amelyeket akár a saját nevükben, akár a jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követett el a jogi személy javára, aki a jogi személyen belül vezető tisztséget tölt be, amely a következők egyikén alapul:

a) a jogi személy képviseletének joga;

b) a jogi személy nevében való döntéshozatal joga;

c) a jogi személyen belüli ellenőrzés gyakorlásának joga.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek, amennyiben az (1) bekezdésben említett személy általi felügyelet vagy ellenőrzés hiánya tette lehetővé, hogy az adott jogi személy javára egy neki alárendelt személy a 3–7. cikkben említett valamely bűncselekményt elkövesse.

(3) A jogi személyeknek az e cikk (1) és (2) bekezdése alapján fennálló felelőssége nem zárja ki a büntetőeljárást azon természetes személyek ellen, akik a 3–7. cikkben említett bármely bűncselekményben tettesként, felbujtóként vagy bűnsegédként működtek közre.

10. cikk
Jogi személyekkel szembeni szankciók

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 9. cikk (1) bekezdése alapján felelősségre vont jogi személy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal legyen sújtható, amely szankciókba beletartoznak a büntetőjogi vagy nem büntetőjogi jellegű pénzbeli szankciók vagy bírságok, és beletartozhatnak egyéb szankciók is, mint például:

a) az állami kedvezményekből vagy támogatásokból való kizárás;

b) valamely kereskedelmi tevékenység gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;

c) bírósági felügyelet alá helyezés;

d) bíróság által elrendelt felszámolás;

e) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.

III. CÍM: JOGHATÓSÁG ÉS NYOMOZÁS

11. cikk
Joghatóság

(1) Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 3–7. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozó joghatóságát megalapozza, amennyiben:

a) a bűncselekményt egészben vagy részben a területén követték el;

b) az elkövető a tagállam állampolgára;

c) a bűncselekmény a területükön okoz kárt, beleértve a személyazonosság-lopásból eredő kárt.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti joghatóság megállapításakor a tagállamok biztosítják, hogy joghatósággal rendelkezzenek abban az esetben, ha:

a) az elkövető a bűncselekmény elkövetésekor fizikailag jelen van a területükön, függetlenül attól, hogy a bűncselekményt a területükön található számítógépek vagy információs rendszer felhasználásával követték el;

b) a bűncselekményt a területükön található számítógépek vagy információs rendszer felhasználásával követték el, függetlenül attól, hogy az elkövető a bűncselekmény elkövetésekor fizikailag jelen van-e a területükön;

(3) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot, ha úgy döntenek, hogy a 3–7. cikkben említett, a területükön kívül elkövetett bűncselekményekre vonatkozóan további joghatóságot állapítanak meg, többek között amennyiben:

a) az elkövető szokásos tartózkodási helye a területükön van;

b) a bűncselekményt az adott tagállam területén letelepedett jogi személy hasznára követték el;

c) a bűncselekményt az adott tagállam valamely állampolgára vagy olyan személy sérelmére követték el, akinek a szokásos tartózkodási helye az adott tagállam területén van.

12. cikk
Hatékony nyomozás

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a szervezett bűnözés vagy egyéb súlyos bűncselekmények esetében alkalmazottakhoz hasonló hatékony nyomozási eszközök álljanak a 3–7. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásért és büntetőeljárás lefolytatásáért felelős személyek, egységek vagy szolgálatok rendelkezésére.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy ha a nemzeti jog szerint a természetes és jogi személyek kötelesek benyújtani a 3–7. cikkben említett bűncselekményekkel kapcsolatos információkat, akkor a tájékoztatást késedelem nélkül a nyomozásért vagy vádemelésért felelős hatóságok rendelkezésére bocsássák.

IV. CÍM: INFORMÁCIÓCSERE ÉS BŰNCSELEKMÉNY BEJELENTÉSE

13. cikk
Információcsere

(1) A tagállamok a 3–7. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozó információ cseréjének céljából gondoskodnak arról, hogy a saját nemzeti operatív kapcsolattartó pontjuk a hét minden napján 24 órában rendelkezésre álljon. A tagállamok olyan eljárásokról is gondoskodnak, amelyek révén a sürgős segítségkérésekkel késedelem nélkül foglalkoznak, és az illetékes hatóság a segítségkérés kézhezvételétől számított nyolc órán belül válaszol arra, legalább azt jelezve, hogy fog-e segítséget nyújtani, valamint hogy ezt milyen formában és várhatóan mikor teszi. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy az operatív kapcsolattartó pontok meglevő hálózatát használják.

(2) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot, az Europolt és az Eurojustot az (1) bekezdésben említett kijelölt kapcsolattartó pontjukról. A Bizottság ezt az információt továbbítja a többi tagállamnak.

14. cikk
Bűncselekmény bejelentése

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy megfelelő jelentéstételi csatornák álljanak rendelkezésre annak elősegítéséhez, hogy a bűnüldöző és az egyéb illetékes nemzeti hatóságoknak indokolatlan késedelem nélkül be lehessen jelenteni a 3–7. cikkben említett bűncselekményeket.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket, hogy a területükön működő pénzintézeteket és más jogi személyeket ösztönözzék a csalás gyanújának késedelem nélküli bejelentésére a bűnüldöző és egyéb illetékes hatóságokhoz a 3–7. cikkben

említett bűncselekmények felderítése, megelőzése, nyomozása vagy üldözése céljából.

V. CÍM: SEGÍTSÉGNYÚJTÁS AZ ÁLDOZATOKNAK ÉS MEGELŐZÉS

15. cikk
Az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3–7. cikk szerinti, személyes adatokkal való visszaélés révén elkövetett bűncselekmények áldozatai a bűncselekmények hátrányos következményeivel szembeni védekezés módjára vonatkozó tájékoztatást és tanácsadást kapjanak, különösen jó hírnevük csorbulása tekintetében.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv 3–7. cikke szerinti bűncselekményeknek áldozatául vált jogi személyek az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételtől kezdve indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatást kapjanak:

a) a bűncselekménnyel kapcsolatos feljelentés megtételére szolgáló eljárásokról, és az ilyen eljárásokban betöltött szerepükről;

b) panasztételre rendelkezésre álló eljárásokról, amennyiben a büntetőeljárás során az illetékes hatóság a jogaikat megsérti;

c) elérhetőségekről az ügyükkel kapcsolatos kommunikációhoz.

16. cikk
Megelőzés

A tagállamok, többek között az interneten keresztül, megteszik azon megfelelő intézkedéseket – például tájékoztató és felvilágosító kampányok, kutatási és oktatási programok révén, adott esetben az érdekelt felekkel együttműködve –, amelyek célja általában a csalás csökkentése, a felvilágosítás, és a csalás áldozatává válás kockázatának csökkentése.

VI. CÍM: ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

17. cikk
Nyomon követés és statisztika

(1) A Bizottság [az ezen irányelv hatálybalépését követő legkésőbb 3 hónapon belül] részletes programot határoz meg ezen irányelv kimeneteinek, eredményeinek és hatásainak nyomon követésére. A nyomonkövetési program meghatározza azokat az eszközöket, amelyekkel és azokat az időközöket, amilyen gyakorisággal az adatokat és az egyéb szükséges bizonyítékokat gyűjteni kell. Meghatározza a Bizottság és a tagállamok által az adatok és egyéb bizonyítékok gyűjtése, megosztása és elemzése érdekében teendő intézkedéseket.

(2) A tagállamok biztosítják egy olyan rendszer meglétét, amely rögzíti, előállítja és rendelkezésre bocsátja a 3–7. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozó, a bejelentési, nyomozati és bírósági szakaszokra vonatkozó statisztikai adatokat.

(3) Az (2) bekezdésben említett statisztikai adatoknak legalább a 3–7. cikkben említett, a tagállamoknak bejelentett bűncselekmények számára, a vizsgált esetek számára, a 3–

7. cikkben említett bűncselekmények miatt büntetőeljárás alá vont és elítélt személyek számára vonatkozó adatokra, valamint az ezen bűncselekményeket érintő bejelentési, vizsgálati és bírósági szakaszok lefolyásával kapcsolatos adatokra kell kiterjedniük.

(4) A tagállamok évente továbbítják a Bizottsághoz az (1)–(3) bekezdésnek megfelelően gyűjtött adatokat. A Bizottság gondoskodik a statisztikai jelentések összevont áttekintésének évenkénti közzétételéről, és annak az illetékes szakosított uniós ügynökségek és szervek részére történő megküldéséről.

18. cikk
A 2001/413/IB kerethatározat felváltása

Ezen irányelv felváltja a 2001/413/IB kerethatározatot azon tagállamok tekintetében, amelyekre nézve kötelező, nem érintve a kerethatározatnak a nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségeket.

Azon tagállamok tekintetében, amelyekre nézve ezen irányelv kötelező, a 2001/413/IB kerethatározatra való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni.

19. cikk
Átültetés a nemzeti jogba

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek [a hatálybalépést követő 24 hónapon belül] megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

(2) A tagállamok e rendelkezések elfogadásakor hivatkoznak erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást fűznek. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(3) A tagállamok megküldik a Bizottságnak az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadott intézkedéseik szövegét.

20. cikk
Értékelés és jelentéstétel

(1) A Bizottság [a hatálybalépést követő legkésőbb 48 hónapon belül] jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket. A tagállamok megküldik a jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

(2) A Bizottság [a hatálybalépést követő legkésőbb 96 hónapon belül] elvégzi a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel összefüggő csalás és hamisítás elleni küzdelemről szóló ezen irányelv értékelését, és jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

21. cikk
Hatálybalépés

Ez az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*